

Sanitarna ochrona granic państwa

Wschodnia granice państwa od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, stała się zewnętrzną granicą Unii Europejskiej. Równocześnie organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpoczęły działania na granicy wspólnotowej.

Głównymi celami działania Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego są w szczególności:

- Ochrona sanitarno – epidemiologiczna granicy państwa i Unii Europejskiej przed zawleczeniem szczególnie niebezpiecznych chorób i wysoce zakaźnych.
- Nadzór sanitarny nad warunkami przewozu osób w ruchu międzynarodowym.
- Sprawowanie granicznej kontroli sanitarnej towarów zgodnie z ustawodawstwem krajowym, unijnym a także wynikającym z konwencji międzynarodowych.
- Wspieranie Krajowego Punktu Kontaktowego w wspólnotowym systemie RASFF oraz współdziałanie

w tym zakresie z Komisją Europejską. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego wprowadzonych po raz pierwszy do obrotu na terytorium RP.

- Nadzór nad przestrzeganiem przepisów sanitarno – higienicznych w obiektach użyteczności publicznej, zakładach żywienia zbiorowego, zakładach pracy zlokalizowanych na obszarach przejść granicznych.
- Nadzór nad bezpieczeństwem sanitarnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, dostarczanej do obiektów i zakładów działających na przejściach granicznych.
- Sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy.
- Prowadzenie działalności w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej ukierunkowanej do osób zatrudnionych na przejściach granicznych oraz osób przekraczających granicę państwa.
- Wykonywanie zadań w dziedzinie statystyki publicznej

W 2020 roku na obszarze działania Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Przemyslu, nie wystąpiły zmiany dot. liczby i rodzaju przejść granicznych. Nadal Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyslu nadzorował drogowe, kolejowe i lotnicze przejścia graniczne zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego.

Teren działania Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Przemyślu.

Były to :

- drogowe przejścia graniczne - Korczowa, Medyka, Budomierz, Krościenko.
- kolejowe przejścia graniczne - Przemyśl, Krościenko, Werchrata.
- lotnicze przejścia graniczne - Rzeszów - Jasionka, Mielec.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.09.2007r. w sprawie wykazu przejść granicznych właściwych dla przeprowadzenia granicznej kontroli sanitarnej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 546), przez następujące przejścia graniczne środki spożywcze oraz materiały lub wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, podlegające granicznej

kontroli sanitarnej mogą być wprowadzone na teren Wspólnoty Europejskiej:

- drogowe przejście graniczne - w Korczowej
- drogowe przejście graniczne - w Medyce,
- kolejowe przejście graniczne - w Przemyślu,
- lotnicze przejście graniczne - Rzeszów - Jasionka.

Z uwagi na zagrożenie stanem epidemii COVID-19 na terytorium RP od marca 2020 roku, następujące przejścia graniczne zostały wyłączone z funkcjonowania:

Lp.	Przejście graniczne	Okres zawieszenia ruchu graniczne	Rodzaj ruchu
1.	Drogowe przejście graniczne w Medyce*	15.03.2020 – 15.05.2020	Samochodowy osobowy i towarowy oraz pieszy
		15.03.2020 – 15.06.2020	Samochodowy osobowy i towarowy
2.	Drogowe przejście graniczne w Budomierzu*	15.03.2020 – 6.07.2020	Samochodowy osobowy i towarowy

3.	Drogowe przejście graniczne w Krościenku*	15.03.2020– do nadal do odwołania	Samochodowy osobowy i towarowy
4.	Kolejowe przejście graniczne w Krościenku*	15.03.2020– do nadal do odwołania	Osobowy
5.	Kolejowe przejście graniczne w Przemyślu**	31.03.2020– do nadal do odwołania	Osobowy

* - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020r. w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych (Dz.U. poz. 435 z późn. zm.)

** - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. poz. 566)

Wstrzymany został międzynarodowy ruch kolejowy z wyjątkiem odpraw pasażerów na kierunku wyjazdowym z Polski dla obywateli Ukrainy w celu umożliwienia powrotu do miejsca zamieszkania

W minionym roku Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyślu sprawował nadzór sanitarny nad :

- 2 wodociągami zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- 34 obiektami użyteczności publicznej, zlokalizowanymi na obszarach przejść granicznych,
- 19 zakładami pracy,
- 68 zakładami żywienia - żywnościowymi,
- 5 innymi obiektami świadczącymi usługi medyczne nie będącymi zakładami opieki zdrowotnej (jest to 5 izolatoriów dla chorych i podejrzanych o zachorowanie na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne. Są to pomieszczenia medyczne zlokalizowane na Lotniczym Przejściu Granicznym w Jasionce oraz Drogowych Przejściach Granicznych w Korczowej, Medyce, Krościenku i Budomierzu.

W ramach podstawowej działalności merytorycznej polegającej na kontroli przestrzegania wymogów higienicznych i zdrowotnych w nadzorowanych obiektach, przedstawiciele Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego:

- przeprowadzili 135 kontroli nadzorowanych zakładów i obiektów,
- pobrali 25 próbek żywności i wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – odpowiednio 15 próbek żywności i 10 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- wydali 5 decyzji administracyjnych,
- przeprowadzili 1441 kontroli związanych z dochodzeniami epidemiologicznymi.

Stan sanitarno-techniczny przejść granicznych będących pod nadzorem PGIS w Przemyślu nie budzi zastrzeżeń

Czynności służbowe realizowane na poszczególnych stanowiska pracy w roku 2020 były ukierunkowane na zwalczenie i ograniczenie skutków epidemii COVID-19. W działaniach brali udział wszyscy pracownicy granicznej stacji. W ramach działań przeciwepidemicznych wykonano:

- 26 kontroli sanitarnych ,
- 537 dochodzeń epidemiolog. dot. podróźnych oraz funkcjonariuszy z wynikiem dodatnim w kierunku COVID-19, a także ustalano kontakty osób zakaźnych i przekazanie pod nadzór wg właściwości,
- 435 dochodzeń epidemiolog. podejmowanych na podstawie których wydano zgodę na przekroczenie granicy państwa bez obowiązku odbycia kwarantanny,
- 158 dochodzeń epidemiolog. W wyniku których przekazano pod

nadzór wg właściwości osoby występujące o zwolnienie z obowiązku odbycia kwarantanny,

- 34 wizytacje na przejściach granicznych dot. przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, przeprowadzanych wspólnie z Policją,
- 277 konsultacji telefonicznych, w wyniku których udzielono informacji nt. zasad przekraczania granicy, zasad odbywania kwarantanny i sprawdzenia danych w systemie EWP.

Działalność Granicznych Punktów Kontroli Sanitarnej w Korczowej i Medyce w zakresie nadzoru nad importem środków spożywczych oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w roku

W roku 2020 Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyślu wydał 8 decyzji o zakazie wprowadzenia importowanych partii środków spożywczych do obrotu i produkcji na terenie Unii Europejskiej w GPKSiL w Korczowej.

Były to :

- orzechy laskowe – bez łupin.
Kraj pochodzenia: Gruzja, brak zgłoszenia przesyłki do kontroli poprzez wypełnienie stosownej części dokumentu CHED w systemie TRACES-NT)
- zupy instant wg specyfikacji.
Kraj pochodzenia: Ukraina, złe oznakowanie, zbyt mały rozmiar czcionki uniemożliwiający konsumentowi odczytanie informacji podanej przez producenta (składu, daty minimalnej trwałości oraz sposobu przygotowania gotowego do spożycia produktu)
- jagoda czarna mrożona.
Kraj pochodzenia: Ukraina, kwestionowana 5 razy, w świadectwie urzędowym przedstawionym do kontroli brak kodu identyfikacyjnego, świadectwo urzędowe przedstawione do kontroli niezgodne ze wzorem świadectwa urzędowego, brak zgłoszenia przesyłki do kontroli poprzez wypełnienie stosownej części dokumentu CHED w systemie TRACES-NT przez podmiot odpowiedzialny za przesyłkę
- nasiona słonecznika
Kraj pochodzenia: Turcja, ponadnormatywna zawartość aflatoksyny B₁ oraz sumy aflatoksyn (B₁, B₂, G₁, G₂) w przedstawionych do kontroli wynikach badań laboratoryjnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Dane liczbowe
1.	Liczba przeprowadzonych urzędowych granicznych kontroli sanitarnych oceniających importowane partie środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	9.707
2.	Liczba ocenionych importowanych partii środków spożywczych	9.616
3.	Liczba ocenionych importowanych partii materiałów wyrobów przeznaczonych o kontaktu z żywnością	91
4.	Liczba wydanych świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych importowanych towarów – ogółem, w tym dotyczących:	9.691
4.1.	Środków spożywczych w tym:	9.602
4.1.1.	spełniających wymagania i dopuszczonych do obrotu	6.500
4.1.2.	przeznaczonych do innych krajów (tranzyt)	3.094
4.1.3.	nie spełniających wymagań	8
4.2.	materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w tym:	89
4.2.1.	spełniających wymagania i dopuszczonych do obrotu	76
4.2.2.	przeznaczonych do innych krajów	13
4.2.3.	nie spełniających wymagań	0
4.3.	Liczba importowanych towarów przekazanych do kontroli właściwego Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego na terenie kraju	16
5.	Liczba wydanych decyzji o zakazie wprowadzenia importowanych środków spożywczych do obrotu w Unii Europejskiej – zwrot z granicy UE do nadawcy	8
6.	Liczba wydanych decyzji o ustaleniu opłaty za czynności kontrolne i badania Państwowej Inspekcji Sanitarnej/na kwotę	9.707 900.876,76 zł
7.	Liczba pobranych próbek do badań laboratoryjnych/ - liczba próbek zdyskwalifikowanych	20 0

Audyt Komisji Europejskiej

W świetle rozporządzenia nr 625/2017 z dnia 15 marca 2017r. Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) do Komisji Europejskiej poprzez Głównego Inspektora Sanitarnego zgłoszone zostały punkty kontroli granicznej (BCP) w Korczowej oraz Medyce, punkty działające w strukturach Granicznych Punktów Kontroli Sanitarnej.

Obecnie zakończony został audyt prowadzony przez Komisję Europejską mający na celu potwierdzenie spełnienia przez BCP w Korczowej wymagań określonych w przedmiotowym akcie prawnym. Raport końcowy z przeprowadzonego audytu nie został jeszcze opracowany. Jednakże, podczas

audytu nie stwierdzono niezgodności mających wpływ na spełnienie przez BCP w Korczowej wymogów rozporządzenia 625/2017.

Działalność Granicznego Punktu Kontroli Sanitarnej i Laboratoryjnej w Korczowej

W roku 2020 Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemysłu wystąpił do Polskiego Centrum Akredytacji o czasowe zawieszenie, a następnie cofnięcie akredytacji udzielonej dla laboratorium Granicznego Punktu Kontroli Sanitarnej i Laboratoryjnej w Korczowej. Za decyzją przemawiał przede wszystkim rachunek ekonomiczny. Koszty utrzymania akredytacji (koszty audytów, wzorcowania sprzętu, zakup

odczynników, szkolenia merytoryczne (w tym sensoryczne) znacznie przekroczyły dochody wypracowane zgodnie z art. 36 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Ilość pobranych i zbadanych próbek zależy od ilości oraz asortymentu przesyłek zgłoszonych do granicznej kontroli sanitarnej, na co Państwowa Inspekcja Sanitarna nie ma wpływu.

Należy zaznaczyć, że wycofanie akredytacji nie ma wpływu na skuteczność granicznej kontroli sanitarnej wprowadzanej na teren RP i Wspólnoty, albowiem najważniejsze parametry decydujące o jakości towaru, w tym parametry określone przez prawo żywnościowe UE są badane przez inne laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej określone w corocznych „Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej”.

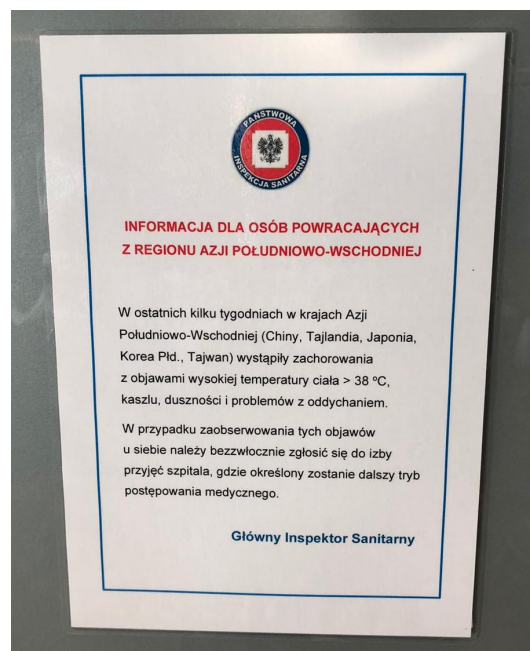
Zawieszenie akredytacji, wpłynie korzystnie na usprawnienie pracy BCP, z uwagi na wzrost liczby granicznych kontroli sanitarnych, przeprowadzanych przy niezmięnionej obsadzie kadrowej. W okresie wprowadzania akredytacji ilość kontroli była w granicach 2.000, a obecnie zbliża się do 10.000 rocznie

Sanitarne i przeciwepidemiczne zabezpieczenie granicy państwa

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyślu w działalności podstawowej kieruje się Międzynarodowymi Przepisami Zdrowotnymi (MPZ). Artykuł 5 ust. 5 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej określa, że do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób, zalicza m.in. – „planowanie i organizowanie zabezpieczenia granic państwa”.

W roku sprawozdawczym zanotowano jedno zgłoszenie zdarzenia stanowiącego zagrożenie dla zdrowia publicznego, wymagającego uruchomienia systemu EWRS.

W marcu 2020 roku kierownik SG, przekazał informację, iż obywatel Polski hospitalizowany na Ukrainie, samowolnie opuścił szpital na Ukrainie i przekraczał granicę w Medyce. Podróżny został zatrzymany i izolowany w izolatorium na przejściu granicznym, gdzie oczekiwał na służby medyczne. Podejrzany o zachorowanie podróżował z 4 obywatelami Ukrainy, którzy zostali cofnięci przez SG do swojego kraju. Po konsultacji z oddziałem obserwacyjno – zakaźnym, podejrzany o zachorowanie został przewieziony na oddział zakaźny w Przemyślu, gdzie przeprowadzone

zostały badania w kierunku SARS-CoV-2. Wynik badania przeprowadzonego metodą real-time RT-PCR okazał się ujemny. Narażonym na zachorowanie był pracownik SG, który przeprowadzał działania wobec podejrzanego o zachorowanie. Pracownik podczas wykonywania czynności był wyposażony w środki ochrony indywidualnej

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyślu od marca 2020 roku, aktywnie uczestniczył we wszystkich spotkaniach interwencyjnych w Centrum Zarządzania Kryzysowego – Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie

W okresie przed ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemią a następnie stanu epidemii na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej prowadzone były czynności p/epidemiczne skierowane do zabezpieczenia granicy przed zawleczeniem na obszar Polski nowego koronawirusa – nCoV (wg ówczesnej nomenklatury) na terenie Lotniczego Przejścia Granicznego Rzeszów – Jasionka, zgodnie z „Zasadami postępowania z osobami podejrzanymi o zakażenie nowym wirusem 2019 – nCoV w podróży lotniczej – GIS – Warszawa – 30 stycznia 2020r.”. Działania skierowane były do osób powracających z miasta Wuhan i prowincji Hubei w Chinach, a następnie powracających z całego obszaru Chin, Korei Płd., Włoch, Iranu i Wielkiej Brytanii. Skuteczność działań potwierdza fakt, że nie zanotowano przez okres do ogłoszenia epidemii osoby zakażonej, która odbyła lot międzynarodowy z lądowaniem w Porcie Lotniczym - Rzeszów – Jasionka.

W marcu 2020 roku Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemyślu przeprowadził szkolenia merytoryczne w cyklu skierowanym do Izby Celno – Skarbowej oraz Podkarpackiego Urzędu Celno – Skarbowego, Portu Lotniczego – Rzeszów – Jasionka, Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu, pracowników samorządowych Urzędu Miasta w Przemyślu, pracowników Spółek Miejskich oraz kadry kierowniczej szkół i przedszkoli z terenu Przemyśla. Omówiono biologię wirusa, drogi szerzenia się zakażeń oraz działania profilaktyczne niezbędne do ograniczenia zagrożenia dla zdrowia funkcjonariuszy. Na bieżąco rozprawdzano, otrzymywane od Głównego Inspektora Sanitarnego „Wytyczne do spełnienia warunków sanitarnych” w związku z niekorzystną sytuacją epidemiologiczną w kraju oraz informacje dotyczące sytuacji epidemiologicznej w Polsce.

Pracę na przejściu rozpoczęto organizacją Punktu Kontrolnego wyposażając pomieszczenia w sprzęt komputerowy, sprzęt biurowy niezbędne do pracy w systemie 24-godzinny, zapewniono łączność telefoniczną.

W ramach współpracy z funkcjonariuszami Straży Granicznej przekazywano do właściwych Państwowych Powiatowych Inspektorów

Sanitarnych dane o osobach przekraczających granicę RP, celem objęcia ich nadzorem sanitarnym i kwarantanną.

Osobom przekraczającym granicę wręczano ulotki informujące o obowiązkach obywateli RP wynikających z zagrożeniem zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

- Nasilono monitoring mediów Ukrainy pod kątem informacji o sytuacji epidemiologicznej w tym państwie. Bieżące wiadomości przekazywano (także obecnie) do Głównego Inspektora Sanitarnego.

- Z dniem 08 maja 2020r., od dnia obowiązywania „Wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz GIS dla producentów rolnych zatrudniających cudzoziemców przy pracach sezonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2” opracowano ulotki w języku polskim i ukraińskim, które wręczane były osobom przybywającym do Polski celem podjęcia pracy sezonowej określające obowiązki pracowników i pracodawców.

Od czerwca 2020r. PGIS w Przemyślu wystąpił z prośbą do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych o przekazywanie na bieżąco danych osób przebywających na terenie objętych nadzorem sanitarnym, u których wykryto obecność wirusa SARS-CoV-2, a które przekraczały granicę RP przejściami granicznymi znajdującymi się na terenie działalności PGIS w Przemyślu.

Po otrzymaniu stosownych informacji przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne w stosunku do

funkcjonariuszy służb granicznych, którzy mieli bezpośredni kontakt z tymi osobami w trakcie przekroczenia granicy państwa. Taki sposób postępowania chronił zdrowie funkcjonariuszy przed następstwami ewentualnego zakażenia.

Wspólnie z Policją przeprowadzono kontrole przestrzegania przez osoby przekraczające przejścia graniczne obowiązujących nakazów i zakazów prowadzonych w związku z stanem epidemii.

Przeprowadzono wizytacje mające na celu sprawdzenie prawidłowości stosowania przez funkcjonariuszy służb granicznych środków ochrony osobistej podczas czynności służbowych.

Udzielano telefonicznych konsultacji, podczas których udzielano informacji nt zasad przekraczania granicy oraz zasad odbywania kwarantanny i izolacji.

Współpracowano z Urzędem Lotnictwa Cywilnego przy opracowywaniu „Zasad postępowania w podróży lotniczej oraz w portach lotniczych w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania na obszarze Polski koronawirusa (SARS-CoV-2) oraz weryfikacji lotów międzynarodowych z lądowaniem w Porcie Lotniczym Rzeszów – Jasionka”. W zakresie tym współdziałało także z Zarządem Portu Lotniczego

Współpraca z innymi organami kontroli granicznej i administracją publiczną

Prowadzony przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego bieżący i zapobiegawczy nadzór sanitarny wymaga właściwej i aktywnej współpracy z innymi jednostkami kontroli granicznej oraz organami administracji publicznej, której zasady zostały określone w zawartych przez PGIS i właściwymi jednostkami służb, inspekcji i straży porozumieniami w celu sanitarnego zabezpieczenia granic Państwa.

Współdziałanie ze Strażą Graniczną

- współpraca polega na powiadamianiu o występowaniu objawów chorobowych lub podejrzeniu

wystąpienia zachorowania na chorobę zakaźną wśród osób przekraczających granicę UE,

- pomocy w podejmowaniu działań mających na celu określenie osób mających kontakt z osobą chorą lub podejrzaną o zachorowanie,
- współpracy we wprowadzeniu do stosowania procedur postępowania przeciwepidemicznego oraz ich późniejszej realizacji,
- udziale w wspólnych szkoleniach i naradach służbowych.

Współdziałanie z Administracją Celno- Skarbową

- współpraca polega na wzajemnym udzielaniu pomocy w zakresie prawidłowej identyfikacji towarów zgłoszonych i podlegających granicznej kontroli sanitarnej, a także informowaniu o zauważonych nieprawidłowościach, stwierdzonych w związku z kontrolą celną lub sanitarną przy wprowadzaniu na obszar celny Wspólnoty, wyprowadzeniem z tego obszaru i przemieszczeniu towaru w ramach procedury tranzytu przez obszar Wspólnoty,
- podejmowaniu przez organy celne działań przewidzianych przepisami prawa celnego w odniesieniu do towarów niespełniających wymagań zdrowotnych, przy wprowadzaniu towarów na obszar Unii Europejskiej,
- uzgadnianiu trybu postępowania podczas prowadzenia działalności przeciwepidemicznej oraz wprowadzeniu i stosowaniu procedur postępowania przeciwepidemicznego,
- udostępnianiu wzajemnym materiałów w celu prowadzenia oświaty zdrowotnej

➤ Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Przemysłu współpracuje także z Granicznym Lekarzem Weterynarii w Korczowej, Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie, Państwowymi Powiatowymi Inspektorami Sanitarnymi województwa podkarpackiego, Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Podkarpackiego, Powiatowymi Centrami Zarządzania Kryzysowego oraz podmiotami leczniczymi.